

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLVII. — Izdan in razposlan dné 14. avgusta 1889.

127.

Zakon od 28. julija 1889,

o uredbi razmerij rudarskih skladnic, katere so se ustanovile ali se naj še ustanové po občem rudarskem zakonu.

S privolitvijo obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

I. Naloge rudarskih skladnic.

§. 1.

Podpore, katere so skladnice ustanovljene po določilih poglavja X. (§^o 210—214) občega rudarskega zakona od 23. maja 1854 (Drž. zak. št. 146) ali ustanoviti se imajoče, svojim pomoči potrebnim udom, oziroma njih zapuščenim svojcem dajati dolžné, urejajo se s tem zakonom.

Torej so skladnice dajati dolžne:

1. Bolniške podpore, oziroma pogrebščine;
2. preskrbnine opešalcem (invalidom), oziroma vdovam in sirotam.

§. 2.

Za podporne (zavarovalne) namene, povedane v §^u 1, št. 1 in 2, bodi pri vsaki skladnici po eden poseben upraven oddelek (bolniška blagajnica, preskrbninska blagajnica), in kar se potrebuje za te namene dohodkov in razhodkov, naj se od drugih ločeni ustanovljajo in zaračunajo.

§. 3.

Bolniška blagajnica kake skladnice je dolžna, bolniških podpor, oziroma pogrebnin dajati najmenj toliko, kakor jih po dobi, kakovosti in višini dolo-

čajo §ⁱ 6—8 zakona od 30. marcija 1888 (Drž. zak. št. 33) o bolniškem zavarovanji delavcev.

§. 4.

Preskrbninska blagajnica kake skladnice je dolžna, udu, ki je po bolezní ali starosti ali obratni nezgodi postal stalno nepridobiten (nezmožen za služka), dajati rento (preskrbnino), katera naj se ustanovi v taki meri, ki je ali za vse ude enaka, ali pa se povišuje s časom, katerega je bil kdo ud, in naj iznaša najmenj 100 gl. a. v. moškim in 50 gl. a. v. ženskim delavcem na leto.

§. 5.

Preskrbninska blagajnica je dalje dolžna, ob smrti kakega uda ali preskrbovanca zapuščenim dajati naslednje podpore:

1. vdovi, dokler živi, oziroma dokler se morebiti zopet ne omoži, rento (vdovsko preskrbnino) in to najmenj tretjino rente (preskrbnine), katera bi šla po §^u 4. umrlemu možu (soprogu);
2. zakonskim otrokom do izpolnjenega 14. leta rente (sirotinske preskrbnine), in to vsakemu otroku brez očeta najmenj šestino, vsakemu otroku brez očeta in matere najmenj tretjino preskrbnine, katera bi šla po §^u 4. umrlemu očetu.

Ali vsota vdovske preskrbnine in sirotinskih preskrbnin ne sme presezati treh četrtin tiste preskrbnine, katera bi šla po §^u 4. umrlemu; ako se podá večji iznos, naj se vsaka posamezna renta enakomerno prikrajša.

Če je umrlí sklenil zakon stoprav po svoji preskrbi, tedaj vdova in sirote nimajo pravice do rente.

§. 5.

Udje, kateri so si nepridobitnost (neprislužnost) nalašč nakopali, nimajo pravice zahtevati kako

podporo od skladnice. Nasproti se zapuščencem ne smejo kratiti podpore, katere jim gredo po pravilih, če se je tudi umrli s premiselkom usmrtil.

§. 7.

Kader kak skladničar (ud skladnice) prestopi iz skladnice v kako drugo, tedaj se delež njegov pri rezervi preskrbninske blagajnice (rezervni delež), ki ga je ustanoviti po določilih tega zakona (§. 36), oziroma, če ni dovoljne založbe, tedajni imovinski delež, preodkazuje preskrbninski blagajnici druge skladnice. To preodkazanje se zgodi v šestih tednih od tistega časa, ko je načelnik one skladnice, ki je preodkazati dolžna, od načelnika skladnice, v katero stopa novi ud, zvedel, da je dotični vstopil.

§. 8.

Kader kake skladnice ud jenja pripadati k nji, prihranja se mu pravica do svojega rezervnega deleža leto dni začeni od dne izstopa njegovega takó, da se mu, če v ti dobi zopet vstopi v isto skladnico, rezervni delež pri izmeri prispevkov njegovih zaračunja, in če stopi v drugo skladnico, preodkazuje po §^u 7.

Ustav določa, je-li rezervni delež po preteku tistega leta, za katero se prihranja, izplačati izstopivšemu udu, če zahteva, ali pa naj ga upravstvo skladnice plodonosno vloži pri poštni hranilnici ter z doraslimi obrestmi vred izplača ali kaki preskrbovalnici pod državnim nadzorstvom, če izstopivši ud kaki taki pristopi, ali pa njemu samemu, če je več časa (stanovitno) nepridobiten, kar potrjuje pristojno politično oblastvo, ali pa slednjič, ob smrti njegovi, zapuščencem njegovim.

§. 9.

Skladničarjem, kateri so poklicani v vojaško službo, ali katerim delodavci njihovi dadó dopust, prihranjajo se v obeh blagajničnih oddelkih pridobljene pravice, ako po preteku vojaško-služnega časa ali dobljenega dopusta takoj zopet stopijo v delo.

V tem slučaju jim je na voljo, ali prispevke doplačati, priračunjajoč obresti od obresti za čas prestanka, ali pa zahtevati, da se jim pri izmeri prispevkov, katere morajo zanaprej plačevati, in podpor vračunja za nje hranjeni rezervni delež.

Ako skladničar ne ustreza v odstavku 1. označenemu uvetu, postopati je z njim po §^u 8.

Ako v vojaško-služnem času ali dopustu opeša, sme zahtevati samo, de se mu izplača rezervni delež, ne pa, da se mu izplača preskrbnina; ako umrè v tistem času, smejo zapuščenci tudi samo zahtevati, da se jim izplača rezervni delež.

II. Udje skladnic.

§. 10.

Vstopiti v skladnico in zavarovati se v obeh blagajničnih oddelkih in vseh njiju zavarovalnih razdelkih so v zmislu §^a 211 o. r. z. dolžni vsi rudarji, kateri delajo pri rudniškem obratu (§. 131 o. r. z.).

Delavci, kateri se pri rudniškem obratu rabijo samo za kako določeno, nekaj časa trajajoče delo, katero se lahko izmeri naprej, koliko časa bode trajalo, in je z rudniškim obratom samo v posrednji zvezi (kakor so: cestna, železnična, mostovna, vodogradna dela i. t. d.) (nestalni delavci), so na podlagi tega delovnega razmerja samo dolžni, zavarovati se pri bolniški blagajnici skladnice, a pri preskrbninski blagajnici samo za slučaj, če postanejo vsled obratne nezgode nepridobitni.

Vsi obratni uradniki so dolžni zavarovati se pri bolniški blagajnici skladnice; oni, ki imajo letnega zaslužka (mezde ali plače in drugih prejemkov) ne čez 1200 gl. a. v., poleg tega tudi še pri preskrbninski blagajnici v enakem obsegu, kakor nestalni delavci.

Z učenci, prostovoljci, praktikanti in drugimi osebami, katere, ker niso še zvršile izučbe, nimajo nobenega zaslužka ali pa nižjega, naj se ravná, z ozirom na obseg zavarovalne dolžnosti, kakor z rudarji, oziroma nestalnimi delavci, oziroma obratnimi uradniki, po tem, kakor se pri rudniškem obratu rabijo v enem ali drugem služnem oddelku.

Preskrbovancev ni zmatrati za ude, ki so zavarovati se dolžni.

§. 11.

V kolikor ustav tudi delavcem in obratnim uradnikom, kateri imajo opravka pri obrtnih napravah, ki so v zvezi z rudniškim obratom, a niso pod nadzorstvom rudniških oblastev, dopuščajo pristop k skladnici, treba da pristopijo korporativno vsi delavci, ki imajo opravka v obratnih napravah dotičnega rudnika, oziroma obratni uradniki (z učenci, prostovoljci, praktikanti i. t. vred); in delavce je zavarovati v obsegu označenem v §^u 10, odstavku 1, oziroma 2, obratne uradnike v obsegu, kakor je povedan v §^u 10, odstavku 3.

Delavci in obratni uradniki, ki novo vstopijo, dolžni so v vseh okoliščinah pristopiti skladnici.

S takim vstopom izpolnijo dotične osebe svojo zavarovalno dolžnost, katero imajo na podlagi zakonov od 28. decembra 1887 (Drž. zak. št. 1 iz l. 1888), in od 30. marcija 1888 (Drž. zak. št. 33), in zanje veljajo za tisti čas, ko pripadajo k skladnici, samo in edino določila tega zakona.

§. 12.

Ta zakon se ne uporablja na služnike, kateri so v kakem rudarskem obratu države, dežele, občine ali javnega zaloge nameščeni s trdno plačo, ako jim za slučaj bolezni pristoji nadaljnje prejemanje té plače in ako njim in njihovim svojcem, ko opešajo, gré pravica de pokojnine (preskrbnine), katera doseza ali preseza višino podpór, ustanovljenih v §th 4, oziroma 5.

Tisti iz med takih služnikov, kateri so v času, ko pride v moč ta zakon, že udje kake skladnice, ostanejo tudi dalje njeni udje.

III. Pravila skladnic.

§. 13.

Ustav, kateri je po §^u 212 o. r. z. ustanoviti za vsako skladnico, mora obsezati naslednje propise:

1. o osnovi skladničnih matice, in kako vzdrževati jih v pravem stanji ;
2. o pogojih vstopa in izstopa, sosebno tudi o načinu, kako se vračunja rezervni delež (§^a 8 in 9) ;
3. o napravi načelnštva, obsegu in dobi oblasti njegovih ter o zastopanju rudniških posestnikov v njem ;
4. o sestavi in sklicavanji glavnega zbora, o načinu njegovega sklepanja in o glasovalni pravici rudniških posestnikov ;
5. o načinu in višini prispevkov, katere naj plačujejo skladničarji, in podpor, katere jim je dajati ;
6. o korenitem prigledovanji v slučajih, ko kdo zbolí ali opeša, sosebno tudi o kaznovanji simulantov ;
7. o postopanju pri razloki o opešalosti (invalidnosti), sosebno o tem, je-li in katere veščake je dovprašati pred to razloko, dalje katerih pravnih lekov se more poprijeti ud, ki trdi svojo opešalost, ako se mu razloči nasprotno ;
8. o izgubi udstva, oziroma poustavnih podpór ;

9. o obliki, v kateri izdajajo skladnice svoje razglase ;

10. o pogojih za premeno ustava ;

11. o načelih za izračunjanje premij, za računsko završilo in bilancijo, za preskušavanje po preglednikih (revizorjih) in veščakih in za nabiranje statističnih podatkov ;

12. o razpolaganji z imovino, ko bi preminil rudniški obrat, za katerega je bila ustanovljena skladnica.

§. 14.

Razen tega more se po ustavu med drugim določiti :

1. da naj se med splošnimi upravnimi razhodki bolniške blagajnice zaračunjajo troški cerkvenih slovesnosti in rudarske godbe, in pa podpore za šolske in druge izredne namene ;

2. da se pravica do rente, ko kdo postane za več časa nepridobiten, a ne vsled kake obratne nezgode, začenja stoprav po nekem čakanju (služnem času), ki pa ne sme iti čez pet let ;

3. da se naj udom, kateri so si bolezen s premiselkom nakopali, ali ker so se po svoji krivdi udeležili pretepa, tepeža, ali pa z nasledki pijančevanja, ne daje pravilna bolniščina čisto ne, ali pa sama deloma ;

4. da naj pravica do podpór vdóvam in sirótam po skladničarji, ki je storil smrt, a ne vsled obratne nezgode, velja samo tedaj, če se ud pred svojo ženitvijo dá zdravniško preiskati zdravniku skladnice in se pri ti preiskavi najde, da je prost takih bolezni, katere kažejo za gotovo ali jako verjetno, da se je nadejati prezgodnje smrti njegove ;

5. da naj udje, ki se ženijo, razen rednih zavarovalno-tehnično izmerjenih prispevkov za zavarovanje vdóv in sirót, plačajo še enkrat za vselej neko zavarovalnino ;

6. da naj se skladnici postavi nadzorni odbor sestavljen, kakor veleva ustav, s področjem, kakor naj se določi v njem ;

7. da je v §^u 11. oznamenjenim ne zavarovanja dolžnim osebam dovoljeno pristopiti skladnici.

§. 15.

Ob preskušnji ustava, katera je po §^u 212. o. r. z. naložena rudniškemu glavarstvu, gledati je na to, da ne bode ustav imel nikakih določil, katera

niso v zvezi z namenom blagajnice (§^a 1, 13) ali nasprotujejo zakonitim propisom. Ako ima v sebi taka določila, naj rudniško glavarstvo odreče njegovo odobrenje.

Isto bodi, ako po mnenji javnega zavarovalno-tehničnega organa, katerega je dovprašati, poustavni prispevki ne morejo zadostovati, da bi se dajale obljubljeni podpore, ali če skladnica, katera se ustanavlja, nima udov dovolj, da bi mogla po zavarovalno-tehničnih načelih zagotoviti izpolnjevanje dolžnosti, katere ima po zakonu.

O kaki premeni ustava velja isti propis.

IV. Uredba skladnic.

§. 16.

Skladnice morejo pod svojim imenom pridobivati pravice in prevzemati zaveznosti, pred sodiščem tožiti in tožene biti.

Za vse zaveznosti kake skladnice poroštvoje upnikom skladničnim samo imovina skladnice.

Redno sodišče skladnici je oni v vršenje rudarske sodne oblasti določeni sodni dvor, v katerega okoliši ima skladnica svoj sedež.

§. 17.

Načelnštvo skladnice sestoji nekoliko iz skladničarjev, katere voli izmed njih glavni zbor, nekoliko iz rudniških posestnikov, oziroma iz udov, katere imenujejo oni. Toda rudniških posestnikov, oziroma udov, katere so imenovali oni, ne sme biti skupaj nad tretjino glasov v načelnštvu.

Za prvosednika v načelnštvu bodi rudniški posestnik ali namestnik njegov. Ako ima načelnštvo v sebi več rudniških posestnikov, naj prvosednika in njegovega namestnika udje načelnštva volijo izmed rudniških posestnikov.

Načelnštvu je naloženo oskrbovati vse tiste zadeve skladnice, katere niso prihranjene glavnemu zboru.

Načelnštvo je seosebno dolžno skladnico sodno in nesodno zastopati, stvari društvene voditi in poslovni obrat oskrbovati.

Doklej seza oblast skladničnega načelnštva, to določa v ustavu obseženo pooblastilo. Poslovi, v mejah tega pooblastila skleneni v imenu skladnice, nalagajo skladnici pravice in dolžnosti.

V izkaz zadoščuje načelnštvu pri vseh pravnih poslovih potrdilo okolišnega (revirnega) uradnika, da so v njem oznamenjene osebe ta čas načelnštvo.

Načelnštvo je dolžno vsako spremeno v svoji sestavi in podatek vsake volitve v štirinajstih dneh na znanje dati okolišnemu uradniku.

Ako ni bilo naznanila, more se spremena tretjim osebam nasproti staviti samo tedaj, kader se dokaže, da jim je bila znana.

§. 18.

Glavni zbor je sestavljen iz samosvojih skladničarjev. Ako ima skladnica nad tristo udov, so glavni zbor volilci, katerih število, volitev in opravno dobo določa ustav.

Rudniški posestniki imajo pravico, z do tretjine glasov zastopani biti v glavnem zboru.

Glavnemu zboru se prihranja :

1. voliti ude načelnštva skladničnega, katere je voliti po §^u 17. odstavku 1, in, ako tako nanese, volitev nadzornega odbora (§. 14, št. 6);

2. sklepati o letnem poročilu načelnštva in pa o razbremenitvi njegovi ;

3. potezati se za pravice, katere izvirajo skladnici proti udom načelnštva ali nadzornega odbora iz njih uradovanja, in voliti možé, katerim se naroči potezati se za té pravice;

4. sklepati o prostovoljni združbi skladnice z drugimi skladnicami, in o uredbi lokalnih organov, katere je v tem slučaju postaviti pri posameznih rudarskih obratih (§. 22, 6. odstavek), in pa sklepati o pristopu skladnice k zvezi, katera se je ali se bode ustanovila za namene bolniške blagajnice, ter o upravi njeni;

5. sklepati o premeni ustava.

§. 19.

Za skladnice vsakega posameznega okraja okolišno-rudniškega urada se ustanovi razsodišče v sedeži okolišno-rudniškega urada.

To razsodišče sestoji iz stalnega prvosednika, štirih prisednikov in potrebnih namestnikov.

Prvosednika in namestnike njegove imenuje izmed javnih uradnikov na nasvet okrožno-rudniškega urada rudniško glavarstvo.

Dva prisednika ter njihina namestnika pokliče prvosednik izmed rudniških posestnikov, stalno bivaajočih v okraju okrožno-rudniškega urada, in dva volijo načelnštva skladnic. Poklicanje, oziroma volitev velja za štiri leta. Čez dvé leti vsakrat izstopi polovica prisednikov ter njih namestnikov. Izstopajoči prisedniki, oziroma namestniki morejo se z nova poklicati, oziroma voliti.

Ako se prepirna zadeva, katero je razločiti, tiče skladnice, kateri eden izmed prisednikov pripada kot rudniški posestnik ali kot skladničar, stopi naj namestnik na mesto njegovo.

§. 20.

Razsodišče je v vseh prepirih, kateri nastanejo iz zavarovalnega razmerja med skladnicami vsakega posameznega okraja okrožno-rudniškega urada med seboj, in pa med skladničarji ali preskrbovanci (provizijonisti) z ene in skladnicami z druge strani, izključno pristojno.

Pravni leki in tožbe proti razsodbi razsodišča se ne dopuščajo.

Zvršiti razsodbo razsodišča ali nagodbo, skleneno pred razsodiščem, je pristojno redno sodišče dolžnikovo. Postopek pred razsodiščem se uravná ukazoma.

§. 21.

Prepire, kateri nastanejo iz zavarovalnega razmerja med rudniškimi posestniki z ene strani in skladnicami ali njihovimi udi z druge strani, razloča politično oblastvo porazumno z rudniškim oblastvom.

§. 22.

Dvoje ali več v okraju enega in istega rudniškega glavarstva bivajočih skladnic more to oblastvo, če se mu vzvidi, prisiloma združiti, ako po mnenji javnega zavarovalno-tehničnega organa posamezne téh blagajnic ali vse nimajo udov dovolj, da bi mogle popolnoma poroštovovati za izpolnjevanje dolžnosti, naloženih jim po tem zakonu.

Po soglasnih sklepih glavnih zborov dvéh ali več v istem okraju rudniškega glavarstva bivajočih skladnic morejo se tudi združiti prostovoljno.

V obeh slučajih je osnovati nov ustav, katerega preskušati in odobriti, zmislooma uporabljajoč določila §^a 15, je dolžnost rudniškega glavarstva.

Ako se skladnice, katere se hočejo zediniti po odstavku 1, ne porazumejo o skladbi zalogov in pa o ustavu, katerega je osnovati, razloči naj rudniško glavarstvo.

Takoj, ko se zedinijo skladnice, preidejo vse pravice in dolžnosti zedinjenih skladnic na vkupno (zedinjeno) skladnico.

Ako bi bilo skladnice zediniti po odstavku 1 ali 2, poskrbeti je v ustavu, da se pri vsakem

rudniškem obratu, katerega delavci naj pripadajo zedinjeni skladnici, postavijo lokalni organi, kateri naj v imenu zedinjene skladnice vršé prigledovanje bolnikov in opešalcev (invalidov) in pa skrbé za dovoljevanje ter izplačavanje bolniščine.

§. 23.

V okoliših istega rudniškega glavarstva ali istega okrožno-rudniškega urada more jih več ali vse skladnice vkup sè soglasnimi sklepi svojih glavnih zborov za namene svojih bolniških blagajnic ustanoviti zvezo, katera more sklepati pogodbe sè zdravniki, lekarničarji in bolniškimi zavodi, ali pa take zavode sama napravljati, vkupne uradnike nameščati i. t. d.

Kako zastopati in upravljati zvezo, ustanoviti je v ustavu, ki naj ga odobri rudniško glavarstvo.

Ako skladnice, ki pripadajo k zvezi, bivajo v okoliših različnih okrožno-rudniških uradov, določa rudniško glavarstvo nadzorno oblastvo zveze.

Troški zveze se zalagajo s prispevki udeležnih bolniških blagajnic; ti prispevki se, ako ni druge pogodbene uredbe, razdeljujejo po številu skladničarjev.

V. Nadziranje skladnic.

§. 24.

Skladnice so pod nadzorstvom rudniških oblastev, in to na prvi stopinji pod nadzorstvom okrožnega uradnika v katerega okraji imajo svoj sedež.

Nadziranje naj se sploh razteza na natančno izpolnjevanje zakonitih in ustavnih propisov, in pa na one okoliščine, katerih je treba, da bode mogla skladnica izpolnjevati svoje prihodnje dolžnosti.

Rudniških oblastev torej dolžnost je sosebeno paziti na to, da se bode prav izračunjala premijna reserva, da se glavnice naložé po propisu, in pa da se popolnoma in kar najjasneje razlože vse gospodarstvene in imovinske razmere v računskem završilu in v bilanci.

Rudniška oblastva morejo skladnice prisiliti, da se ravnajo po nalogih izdanih v izvrševanje državnega vrhovnega nadzorstva s tem, da preté in nalagajo kazni (§. 46) udom načelništa.

Kader se v drugič ne izpolnijo nalogi rudniškega oblastva, more to oblastvo odstaviti prvosednika ali pa razpustiti vse načelništa.

§. 25.

Rudniško oblastvo ima pravico, za nadziranje vpogledavati v vse knjige, račune, dopise in druge liste skladnice, pregledovati blagajnico ter v vse zборе in seje skladničnih organov odposlati zastopnika, kateri more ustavljati sklepe, ki so proti zakonu ali ustavu. Toda vselej, ko se ustavi kak sklep, poročiti je takoj pristojnemu rudniškemu glavarstvu, katero je v 14 dneh razločiti dolžno, če se sme ustavljeni sklep izvršiti ali ne.

Proti razloki rudniškega glavarstva moči se je poprijeti vzklica pri poljedelskem ministerstvu.

§. 26.

Rudniško oblastvo more zahtevati, da se skladnični organi skličejo v zборе in seje, in ako se ne ustreže tej zahtevi, samo napovedati zборе in seje. V zborih in sejah, katere je tako samo napovedalo, more ono po zastopniku prevzeti vodstvo.

Dokler se ne ustanovi načelnitvo kake skladnice ali zastop kake zveze (§. 23, odstavek 2) ali pa glavni zbor, ali ni z nova postavljen prvosednik (§. 24, odstavek 5), ali če se organi skladnice ali zveze branijo izpolnjevati svoje zakonite ali ustavne dolžnosti, more rudniško oblastvo za pravice in dolžnosti skladničnih organov skrbeti samo ali pa po zastopnikih, katere ono postavi, o troških skladnice, oziroma zveze.

Ono more tudi, ako se glavni zbor brani izvoliti načelnitvo, ali pa oni, ki imajo volilno pravico, nočejo voliti volilnih mož za glavni zbor, samo imenovati ude načelnitva, oziroma volilne može.

§. 17.

Ako se je delavcem dal za nekaj časa dopust in se je vsled tega število skladničarjev tako zmanjšalo, da ni moči ustavu ustrezno upravljati skladnice, ali pa so pravice nepričujočih v nevarnosti, more upravljanje prevzeti pristojno rudniško oblastvo, katero naj je opravlja po zastopniku, ki ga postavi. Kar je skladnične imovine, knjige, dopise in druge liste skladnice je v tem slučaju izročiti rudniškemu oblastvu.

Isto more rudniško oblastvo ukreniti tudi tedaj, ako se je za več časa zmanjšalo število skladničarjev, če se mu vidi potrebno določiti, da se skladnica dokončno zedini z drugimi (§. 22).

§. 28.

Vsaka skladnica je dolžna nadzornemu oblastvu v 3 mesecih po završnji koledarjevega leta predložiti:

1. letno poročilo,
2. računsko završilo,
3. izkaz o stanji in naložbi skladnične imovine,
4. statistično poročilo.

Isto dolžnost imajo zedinjene skladnice in zveze osnovane za namene bolniških blagajnic.

Obrazce za računsko završilo in statistično poročilo je naznaniti ukazoma.

Računska završila naj nadzorno oblastvo prekuša in odobri.

Te izkaze in poročila naj poljedelsko ministerstvo vsako leto primerno obdelana priobči državnemu zboru.

VI. Finančno gospodarstvo skladnic.

1. Stalna določila.

§. 29.

Kar je po zavarovalno-tehničnih načelih potreba sredstev v založbo podpór, katere naj skladnica daje po meri tega zakona in ustava, v pokritje upravnih troškov in pa v dotacijo rezerv, katere je napraviti za oba blagajnična oddelka, naj se nabere s prispevki. Téh prispevkov dajó polovico zavarovanci, polovico rudniški posestniki.

Za one ude, kateri ne prejemajo zaslužka v novcih (denarjih), dolžni so rudniški posestniki dajati iz svojega polne prispevke. Nasproti plačujejo obratni uradniki, kateri služijo nad 1200 gl. na leto, prispevke polne iz svojega.

Prispevke zavarovancev za preskrbninsko blagajnico odmeriti je tako, da se zneski ravnajo po starosti udov, gledé vdovske preskrbnine po starosti obeh zakonskih drugov v času vstopa, oziroma ženitve. Prispevke za bolniško blagajnico je moči odmeriti tudi drugače.

S privolitvijo rudniškega posestnika morejo se osnovati údovni razredi z različnimi prispevnimi in podpornimi stavki. Vendar té privolitve ni potreba, ako udje, kateri si zavarujejo više podporne stavke, sami vplačujejo, česar je več potreba proti pravilnim prispevkom.

Za druge namene nego za ustavoméne podpore, za ustavomerno nabiranje in dopolnjevanje rezerv, za zalaganje upravnih troškov in morebiti za razhodke, dopuščene po §^u 14, št. 1. ne smejo se niti pobirati prispevki od udov, niti uporabljati se kaj iz imovine skladnice.

Preskrbovanci (provizionisti) ne plačujejo prispevkov.

§. 30.

Rudniški posestniki so dolžni skladnici plačevati tudi tisti delež zavarovalnih prispevkov, ki zadeva zavarovance.

Ali pravico imajo osebam, katerim dajó dela, tisti znesek, katerega so le-té po meri ustava dajati dolžne, ko jim plačujejo mezdo ali plačo, priračuniti na zasluženno mezdo ali plačo ter si ga pridržati. Zavarovalni prispevki se vplačujejo in pa delež, ki gré zavarovancem, priračunja se ter pridržuje — ako se ni kaj drugega ukrenilo po ustavu — v mesečnih delnih zneskih na podlagi izračuna, ki ga sestavi rudniško vodstvo, upravstvo skladnice preskusi ter naznani zavarovanim osebam.

O pritožbah proti temu izračunu se razloča po §^u 21.

Ako se rudniški posestnik ne poprime svoje pravice, priračunjati in pridržati si plačujoč mezdo ali plačo, more ob poznejših plačevanjih mezde ali plače té pravice z ozirom na prej ne pridržani delež poprijeti se samo tedaj, če po dotičnem plačevanju mezde ali plače ni preteklo čez mesec dni.

§. 31.

Rudniški posestniki imajo dolžnost, svoje delavce in nadziratelje, oziroma uradnike, ki so dolžni vstopiti v skladnico, najpozneje tretji dan potem, ko so prišli v delo, zglasiti pri skladnici in vsako osebo, ki gré iz dela, najpozneje tretji dan po tem, ko je končano delovno razmerje, zglasiti, da je izstopila.

Ako ne izpolnijo té dolžnosti svoje gledé zglašanja, morajo opraviti sami vsa tista plačila, katera bi bil moral zavarovanec opraviti od tistega časa, ko je prišel v delo, do dné zakasnjenege zglasila, oziroma, če tega sploh ni bilo, do tistega dné, ko je šel iz dela. Ako ne ustrežejo dolžnosti zglasiti izstop, dolžni so opraviti vsa tista plačila, katera bi bil moral opraviti zavarovanec od dné, ko je prišel v delo, do dné zakasnjenege odglasila, oziroma, če tega sploh ni bilo, do tistega dne, ko je skladnica zvedela za njegov izstop iz dela.

§. 32.

Vse prispevke k skladnicam je, ako poprosi rudniško glavarstvo, pobirati s politično eksekucijo.

§. 33.

Vsaka skladnica je dolžna, pisati natančen imenik udov (§. 13, št. 1.) kakor tudi redne, gledé različnih zavarovalnih namenov obeh blagajničnih oddelkov ločene račune o dohodkih in razhodkih ter najpozneje v 6 mesecih po preteku vsakega koledarskega leta po obrazci, kakor ga propisuje rudniško oblastvo (§. 28), računsko završilo, enako ločeno, predložiti glavnemu zboru, oziroma nadzornemu odboru.

Vsak ud ima pravico, vpogledati v bilancijo in računsko završila.

§. 34.

Bolniške blagajnice so dolžne skrbeti, da se ohrani, oziroma ustanovi ravnotežje med dohodki z ene strani in razhodki in pa vplačili, potrebnimi v založbo pričuvnega (reservnega) zaloga (§. 36) z druge strani, leto za letom. Ako letno završilo pokaže, da dohodki presežajo razhodke, ali nasprotno, treba je prispevke znižati, oziroma povišati ali pa podpore povišati, oziroma znižati v mejah zakonitih najmanjših dajatev.

Ako katera bolniška blagajnica nima dovolj imovine, da bi zalagala z njo svoje vsakdanje razhodke, tedaj je rudniški posestnik dolžan potrebne naprednine dati brezobrestno proti temu, da se mu vrnejo takoj, ko pridejo potrebne gotovine v izplačevanje.

§. 35.

Preskrbinske blagajnice skladnic so dolžne skrbeti za zavarovalno-tehnično založbo svojih zaveznosti in storiti, da se od 5 do 5 lét napravi na to stran preskušnja.

V ta namen naj vsaka preskrbinska blagajnica vsako peto leto po večaku izračuniti dá vrednost svojih v izplačilo dospelih kakor tudi pričakovanih zaveznosti, in pa vrednost prihodnjih dohodkov, vsako zase po zavarovalnih oddelkih; podatek po tem napravljene bilancije, ki naj v imovini obseza zalog, kolikor ga je, in vrednost prihodnjih dohodkov, a v dolgovini vrednost v izplačilo dospelih in pričakovanih zaveznosti, naj priznani rudniškemu oblastvu po obrazcih, katere ji ono propisuje, in pa stori, da zanj zvedó vsi udje.

Poljedelsko ministerstvo naj dá ta izračun popregledati po javnem zavarovalno-tehničnem organu.

Ako ta popregled pokaže, da dohodki presežajo potrebščino v založbo zaveznosti, treba je prispevke znižati ali pa povišati dajatve preskrbninske blagajnice.

Ako nasprotno popregled pokaže, da zaveznosti niso zavarovalno-tehnično založene z dohodki, treba je ali podpore znižati, kolikor to dopušča zakon, ali pa povišati prispevke tako, da je po mnenji javnega zavarovalno-tehničnega organa zopet ustanovljeno ravnotežje med imovino in dolgovino v bilanci.

§. 36.

Za vsako bolniško blagajnico skladnice je nabrati pričuvnega zaloga najmenj dvakrat toliko, kolikor je povprečnih razhodkov na leto.

Za vsako preskrbninsko blagajnico nabrani zalog naj zaloga premij-ko reservo, t. j. vrednost v izplačilo dospelih in prihodnjih zaveznosti, odbivši vrednost prihodnjih dohodkov.

Pričuvne deleže, kateri naj se po §^{ih} 7—9 na račun posameznih udov po preskrbninski blagajnici predokazujejo, oziroma izplačujejo, izračunati je v vsakem posameznem slučaju, in ti deleži naj bodo vrednost prihodnjih zaveznosti blagajnice za dotičnega uda, odbivši vrednost vplačil, kar jih je bilo še pričakovati od njega.

Novci (denarji) obeh skladničnih zalogov se smejo nalagati le kakor varovancev novci.

§. 37.

Vsi rudniški posestniki vkup so dolžni ustanoviti osreden (centralen) pričuvni zalog. Tá zalog ima namen, dajati podpore preskrbninskim blagajnicam, katere imajo več stroškov po velikih nesrečah, t. j. takih nezgodah, pri katerih je več nego pet oséb oslabélo (opešalo) ali pa smrt storilo.

Sredstva za té namene osrednjega pričuvnega zaloga si je pripraviti z letnimi prispevki, katere naj vsak rudniški posestnik plačuje v razmerji skupnih mezd, katere je plačal v preteklem letu. Ti prispevki ne smejo presežati 0·1 odstotka mezdne vsote.

O plačanih mezdah morajo rudniški posestniki potrebne podatke zmislooma uporabljajoč določila paragrafa 18. zakona od 28. decembra 1887 (Drž. zak. št. 1 iz l. 1888) o nezgodnem zavarovanju delavcev, vsako leto predložiti upravni komisiji osrednjega pričuvnega zaloga.

Novci osrednjega pričuvnega zaloga se smejo nalagati le kakor varovancev novci.

Prispevke osrednjemu pričuvnemu zalogu je, ko poprosi komisija, pobirati pótem politične eksekucije.

§. 38.

Osrednji pričuvni zalog upravlja komisija, ki ima svoj sedež na Dunaji in pod prvosedništvom poljedelskega ministra sestoji iz naslednjih udov:

1. iz namestnika poljedelskega ministerstva;
2. iz štirih rudniških posestnikov, katere poljedelski minister imenuje; za vsaka tri leta izmed rudniških posestnikov, spadajočih k skladničnim načelničtvom;
3. iz dveh rudarjev, katera se isto tako imenujeta izmed udov načelništva;
4. iz strokovnega poročevalca (referenta) poljedelskega ministerstva;
5. iz načelnika javne zavarovalno-tehnične pisarne ali njegovega namestnika;
6. iz zastopnika finančnega ministerstva.

Komisija razloča z absolutno večino glasov dokončno o višini, v kateri je za vsako leto odmeriti prispevke, in pa o priznavanju podpor preskrbninskim blagajnicam, katere so zadele velike nezgode.

Na konci vsakega leta naj komisija poroča državnemu zboru o vsem svojem poslovanju.

Poslovni red si komisija ukreplje sama.

Udje té komisije poslujejo brezplačno in imajo samo pravico do povračila stroškov, nastaviš jim iz svojega uradovanja

2. Prehodna določila.

§. 39.

Obstoječe skladnice so dolžne svoje ustave deti v soglasje z določili tega zakona. V ta namen naj vsaka skladnica v roku, ki se določi ukazoma, podatke, potrebne v izračunjanje vrednosti v izplačilo dospelih kakor tudi pričakovanih zaveznosti svojega preskrbninskega oddelka, in pa vrednosti prihodnjih dohodkov njihovih, predloži rudniškemu glavarstvu po obrazcih, kakor jih ono propisuje.

Ako se to ne predloži v določenem roku, dolžno je rudniško glavarstvo oznamenjene podatke ovedeti dati ob stroških skladnice.

Predložene, oziroma ovedene podatke naj rudniška glavarstva napatijo do poljedelskega mini-

sterstva, katero bode na njihovi podlagi po javnem zavarovalno-tehničnem organu dalo za vsako skladnico sestaviti matematično bilancijsko (§. 35, 2. odstavek). Pri izračunjanju té bilancijske je vse zaloge, kolikor jih je, in pa vrednost celih prispevkov, katere je po dosedanjih ustavih plačevati skladnici, vpostaviti v imovino preskrbninske blagajnice; iz dolgovine té blagajnice naj se pusti vrednost prihodnjih dajatev bolniških blagajnic; nasproti je pri ocenjanju prihodnjih preskrbninskih dajatev, katere je vpostaviti vánjo, potreba nekega povišanja vrednosti téh dajatev, ko bi se táko povišanje podalo iz primerjanja določil §^v 4 in 5 z dosedanjimi po-ustavnimi dajatvami.

§. 40.

Ako se iz izračunjenja, oznamenjenega v §^u 39, pokaže aktivna bilancijska preskrbninska blagajnica, naj rudniško glavarstvo stori kar je potrebno, da se novi ustav, ki ga je osnovati, dene v soglasje z določili tega zakona.

Ako se nasprotno iz gori oznamenjenega izračunjenja pokaže pasivna bilancijska preskrbninska blagajnica, naj rudniško glavarstvo skrbi za to, da se pri osnovi novega ustava naredi ravnotežje preskrbninske blagajnice v zmislu mnenja javnega zavarovalno-tehničnega organa.

Da se napravi táko ravnotežje, v to naj slúži najprej povišanje prispevkov, katere je plačevati po dosedanjih pravilih (§. 29, odst. 1.).

Ako tega ni moči v taki meri, da bi se dajatve preskrbninske blagajnice v tisti višini, ki je ustanovljena po dosedanjih pravilih, zavarovalno-tehnično založile, naj se poleg povišanja prispevkov znižajo prihodnje dajatve blagajnice in to, ako treba, pod najmanjšinsko mero, oznamenjeno v §^{ih} 4 in 5, vendar ne niže nego za 50 odstotkov té mere.

§. 41.

Ako se s tem še ne ustanovi ravnotežje, tedaj je rudniški posestnik dolžan, v ta namen poleg tistih prispevkov, ki so mu naloženi po §^{ih} 29 in 30, plačevati še nadaljnje letne prispevke notri do 2 odstotkov celokupnih mézd, katere tisti čas plačuje v svojem obratu, in najdalje dotlé, dokler živé udje in preskrbovanci, kateri so na škodi, ker ni tega ravnotežja.

Ako se tudi s temi dajatvami rudniškega posestnika ne ustanovi popolnoma ravnotežje, in ako, kar je še nedostatka, ne pokrjeje prostovoljno rudniški posestnik, naj rudniško glavarstvo po svojem mnenju zaukaže, da se ustanóvi ravnotežja ustrezno in enakomerno znižajo dospele podpore, s pravno-vezno in končno-veljavno močjo.

Ustav, ki ga je osnovati stoprav po tem, naj v §^u 40, odstavku 3 in 4, in pa v odstavkih 1 in 2 tega paragrafa (§^a 41) propisane naredbe izrazi tako, da je določila §^a 40, odstavka 4. uporabljati samo na tiste ude skladnice, kateri so ji pripadali v tistem času, ko so se urejale razmere; nasprotno je novo vstopajočim udom ustavno zagotoviti preje-manje tistih podpor iz preskrbninske blagajnice, katere zavarovalno-tehnično ustrezajo prispevkom, ki naj se sprejmó v ustav, držeč se najmanjšine, ustanovljene v §^u 4.

Razmere bolniške blagajnice vsake skladnice je, brez ozira na tó, če se je za preskrbninsko blagajnico izračunila aktivna ali pasivna bilancijska, po določilih §^{ov} 3, 29, 34 in 36 z nova urediti v ustavu.

§. 42.

Ako glavnice skladnic niso naložene tako, kakor je pisano v §^u 36, odstavku 4, treba jih je v tréh letih, začéni od razglašénja tega zakona, naložiti propisu njegovemu ustrezno. Rudniško glavarstvo more v posebno ozira vrednih slučajih podaljšati ta rok.

VII. Končna določila.

§. 43.

Terjatve, katere gredó zavarovancu na podlagi tega zakona, ne morejo se niti privzeti v eksekucijo, ni zadeti se sè zagotovljalnimi naredbami.

Izjema biva samo na korist proti zavarovancu po zakonu obstoječim terjatvam, da naj koga preživlja.

V kolikor eksekucija in zagotovljalne naredbe niso dopuščene, je tudi vsako razpolaganje z gori omenjenimi terjatvami, ki gredó zavarovancu, po odstopu (cesiji), nakazu, zastavi ali kakem drugem pravnem poslu, brez pravne moči in veljave.

§. 44.

Niti rudniški posestniki niti skladnice nimajo pravice, uporabo določil tega zakona na kvaro zavarovancev s pogodbami (uredbami) naprej izključiti ali utesniti.

Pogodbena določila, katera nasprotujejo tej prepovedi, so brez pravne moči in veljave.

§. 45.

Vse v osnovanje in odmotanje pravnih razmér med skladnicami, njih zvezami in združbami, in pa

upravstva osrednjega pričuvnega zaloga med seboj ter med njimi in zavarovanci potrebavane razprave, pogodbe in listine, sosebno pobotnice o podporščinah, ki se izplačujejo, in pa priznanila, ki naj jih dajo po tem zakonu delodavci in blagajnice, izkazi, ki naj jih predlagajo, in kake druge vloge s prilogami vred — vse to je pristojbin in kolka prosto.

Na skladnice, njih zveze, združbe in poslovodbo osrednjega pričuvnega zaloga se uporabljajo določila zakona od 15. aprila 1885 (Drž. zak. št. 51) o davkovni in pristojbinski prostosti vzajemnih društev.

VIII. Kazenska določila.

§. 46.

Udom skladničnih načelnistev, kateri se ne ravnaajo po nalogih, ki jim pridejo od rudniških glavarstev (§. 24, odstavek 4.), morejo ta glavarstva vršec državno vrhovno nadziranje nakladati globe do 100 gl.; ako se te globe ne dadó izterjati, more na prošnjo rudniških glavarstev politično oblastvo izpremeniti jih v ustrezne zaporne kazni do 14 dni.

§. 47.

Rudniške posestnike, kateri osebam, ki jim dajo delo, mezdo plačujejo, s premiselkom zaračunajo više zneske, nego jih dopuščajo pravila, ali delajo proti prepovedi §. 44, naj rudniško glavarstvo, ako ne gre za dejanje, katero je kaznovati po občem kazenskem zakonu, kaznuje v novcih do dvésto goldinarjev, eventualno izproži, da se ta globa izpremeni v zaporno kazen do na štiri tedne (§. 46).

§. 48.

Udom, kateri so oškodovali skladnico s potajenjem (pretvarjanjem), moči je poleg prispevkov, katere so po ustavu dolžni, do višine teh prispevkov za kazen naložiti še nadaljšen prispevek iz svojega na določen čas.

O tem razloča načelnistvo skladnice. Proti prisojbi takega prispevka moči je v roki, kateri naj se ustanovi v ustavu, v podatí pritožbo pri razsodišču. Kazenski zneski, katere naj dotični udje plačajo naravnost skladnici, gredó v pričuvni zalog tiste blagajnice njene, katera je bila oškodovana tako, kakor je povedano v prvem odstavku.

Gorenja določila se ne dotikajo pripustnosti, da se proti kakemu udu kazensko postopa zaradi ravnjanja, oznamenjega v prvem odstavku.

IX. Skladnice zemljesmólnih rudnikov.

§. 49.

Ta zakon se uporablja tudi na skladnice onih rudnikov, katerim se je pravica, pridobivati rudnine rabne zaradi svoje vsebine zemeljne smole, urédila se z zakonom od 11. maja 1884 (Drž. zak. št. 71).

V dotičnih obratih delo imajoči delavci in obratni uradniki ustrezajo svoji zavarovalni dolžnosti, ki jo imajo na podlagi zakonov od 28. decembra 1887 (Drž. zak. št. 1 iz l. 1888) in od 30. marcija 1888 (Drž. zak. št. 33) s tem, da so udje kake take skladnice, in podleže, dokler so udje skladnice, samo in edino določilom tega zakona.

X. Zvršitveni pristavek.

§. 50.

Zvršiti ta zakon je naročeno Mojemu poljedel-skemu ministru, Mojemu ministru notranjih stvari, pravosodja, trgovine in financ.

V lšlu, dne 28. julija 1889.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Falkenhayn s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.

Schönborn s. r.